

Tekoäly mahdollistaa työn kehittämisen matkailu- ravintola- ja talousalalla

21.10.2025

Tekoäly on noussut yhdeksi merkittävimmistä teknologisista innovaatioista, joka muuttaa kaikkien työpaikkojen toimintatapoja ja prosesseja. Tekoälyllä on mahdollista parantaa tehokkuutta, vähentää kustannuksia, ja parantaa työhyvinvointia. Kuitenkin tekoälyn käyttöönotto tuo mukanaan myös haasteita, kuten eettisiä kysymyksiä, tietosuojaan liittyviä huolia ja työntekijöiden koulutustarpeita.

TyhyTeko-hanke keskittyy tekoälyn mahdollisuuksiin ja haasteisiin matkailu-, ravitsemis- ja talousalan (marata) pk- yrityksissä. Hankkeen tavoitteena on parantaa yrityksissä työhyvinvointia ja tehostaa toimintaa hyödyntämällä tekoälyä ja robotiikkaa. TyhyTeko-hankkeen aikana toteutettavat työpajat ja kokeilut yrityksissä antavat mahdollisuuden molemminpuoliseen oppimiseen teknologioiden käytännön mahdollisuuksista marata-aloilla. Käytännön kokeilut alkoivat syksyllä 2025 ja jatkuvat helmikuulle 2026.

Hankkeen päätoteuttajana toimii Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajina Seinäjoen-, Savonia-, Lapin-, Tampereen ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulut. Hanke toteutetaan ajalla 1.9.2024 – 30.6.2027 ja on Euroopan unionin osarahoittama.

Tekoälyn käytön esteet ja hidasteet

Tekoäly ei ole enää tulevaisuutta vaan tätä päivää – se näkyy jo monilla toimialoilla. Samalla kuitenkin sen käyttöönottoon liittyy epävarmuutta, pelkoja ja käytännön esteitä. Järvisen ja Pakarisen (2025) mukaan

tekoälyllä voidaan nopeuttaa prosesseja ja tehdä tarkempaa työtä kuin ihmisen tekemänä. Parhaimmillaan tekoäly voi luoda uusia ammatteja, ei viedä niitä. Järvinen ja Pakarinen (2025) toivovat, että jatkossa tekoälyn käyttöä opeteltaisiin myös kouluissa, jotta hyödyntäminen työpaikoillakin tulisi uusien ammattilaisten myötä vahvemmaksi.

Tiernan (2019) mukaan tekoäly herättää vastarintaa monista syistä. Yksi yleisimmistä peloista on työpaikkojen menetys. Pelko siitä, että tekoäly korvaa ihmistyön, on yleinen, erityisesti rutiininomaisissa tehtävissä. Monet kokevat myös, ettei heillä ole riittävästi teknistä osaamista ymmärtääkseen tai hyödyntääkseen tekoälyä oikealla tavalla. Tekoälyn päätöksentekoprosessit voivat tuntua läpinäkymättömiltä, mikä aiheuttaa hallinnan menettämisen tunnetta. Lisäksi on huoli siitä, että työelämästä katoaa inhimillinen vuorovaikutus ja empatia. Tiernan (2019) mielestä tekoäly ei ole mikään hieno vimpain tai robotti, joka laitetaan ihmisen paikalle.

Tekoälyn käyttöönotossa on myös käytännön haasteita. Aikaa, rahaa ja osaamista ei aina ole työpaikoilla riittävästi (Tierna, 2019). Ilman johdon strategista tukea tekoälyhankkeet jäävät helposti irrallisiksi kokeiluiksi. On myös huomattu, että jos henkilöstö ei ole mukana suunnittelussa, syntyy helposti vastarintaa. Tekoälyn käyttöön liittyy usein epäselvyyksiä esimerkiksi datan käytöstä ja vastuista, mikä aiheuttaa puolestaan tietosuojaan liittyviä kysymyksiä.

Ensiaskeleet tekoälyn käyttöönottoon pk-yrityksissä

Tekoäly voi automatisoida aikaa vieviä tehtäviä ja vapauttaa aikaa luovaan työhön, mikä lisää tuottavuutta (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2025). Tekoälyllä kerätty data voi auttaa tekemään perustellumpia ratkaisuja, mikä parantaa päätöksentekoa. Näin ollen yritykset, jotka hyödyntävät tekoälyä, voivat erottua markkinoilla ja parantaa kilpailukykyään. Kun työntekijät otetaan mukaan kehitystyöhön, syntyy luottamusta ja sitoutumista. Pk-yrityksissä tekoälyn käyttöönottoa voidaan lähestyä käytännöllisesti pohtimalla kolmea kysymystä:

1. Mitä tekoälyllä halutaan saavuttaa?

Tekoäly voi tarjota avaimia tuottavuuden parantamiseen, resurssihaasteisiin, kilpailuedun luomiseen sekä liiketoiminnan kasvattamiseen (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2025). Usein Tyhyteko-hankkeessa tehdyt kehittämistoimenpiteet ovat liittyneet yritysten sisäisten toimintaprosessien kehittämiseen, kuten informaation kulkuun, käsittelyyn ja toimintojen nopeuttamiseen.

2. Miksi sitä kannattaa käyttää?

Tekoäly voi antaa yrityksille merkittäviä etuja esimerkiksi kehittämällä nykyisiä toimintamalleja tai avaamalla kokonaan uusia mahdollisuuksia liiketoiminnan laajentamiseen (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2025). Lisäksi sen vaikutukset voivat näkyä prosessien nopeutumisella, työtyytyväisyyden kasvulla ja palvelun laadun paranemisella. Tyhyteko-hankkeen toimenpiteissä on onnistuttu vapauttamaan henkilöstön työaikaa

säännöllisesti toistuvista ja aikaa runsaasti vievistä työtehtävistä, kuten tilauslomakkeiden täyttämisestä. Tekoäly mahdollistaa myös säännönmukaisuuden lomakkeiden täytössä. Vapautunut hallinnollinen työaika on mahdollista kohdistaa esimerkiksi aktiivisempaan myyntiin ja markkinointiin.

3. Miten käyttöönotto toteutetaan?

Tekoälyvalmiuksien rakentaminen ja datan hallinta ovat keskeisiä tekijöitä, ja henkilöstön osallistaminen tähän prosessiin on erittäin tärkeää (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2025). Kerätyn datan laatu muodostaa kaiken perustan, joten on tärkeää lähteä liikkeelle ratkaistavasta ongelmasta eikä teknologiasta. Tekoälyä ei tule käyttää vain sen käyttämisen ilosta, vaan sen tulee pohjautua aitoon tarpeeseen. Käytölle on asetettava selkeät tavoitteet, resurssit sekä mietittävä, missä osa-alueissa tarvitaan ulkopuolista apua. Hankkeen toimenpiteissä on alun alkaenkin yritetty huomioida eri työntekijäryhmien tietotarpeet ja tiedon esittämisjärjestys, mikä pienentää virheiden mahdollisuutta esimerkiksi ravintolan eri osastoilla.

TyhyTeko-hanke marata-alan yritysten apuna

Yritykset, jotka ovat osallistuneet TyhyTeko-hankkeen kokeiluihin, ovat kokeneet tehdyt toimenpiteet positiivisina muutoksina. Aluksi yrityksille tehdään alkukartoitus, jossa kysytään johdolta ja esihenkilöiltä, missä tarvitaan eniten apua, samalla korostaen työhyvinvoinnin tärkeyttä kokonaisuudessa. Tämän jälkeen järjestetään työpaja, jossa henkilöstö yhdessä pohtii työprosesseja ja ongelmia, joihin halutaan löytää tehokkaita ratkaisuja. Työpajoissa kannustetaan ajattelemaan ”laatikon ulkopuolelta”. Usein yrityksen kehittämiskohde on kuitenkin niin vahvana mielessä, että se valikoituu helposti yhteistyössä. Vaikka yrityksen henkilöstö ei välttämättä kaikissa tapauksissa pääse kehittämään valittua kohdetta käytännössä, on tärkeää ottaa heidät mukaan keskusteluun ja suunnitteluun.

Työpajan jälkeen yrityksen kanssa suunnitellaan työnjako ja lähdetään miettimään suunnitelman viemistä käytäntöön. Yritykset kohtaavat hankkeen asiantuntijat kolmessa sparraushetkessä, joissa niitä autetaan ja opastetaan eteenpäin. Yrityskohtaisen sparrauksen lisäksi yrityksille tarjotaan lisää tietoa ja taitoa järjestämällä eriteemaisia verkkotyöpajoja. Yhteistyö päätetään päätöstyöpajaan, jossa koko henkilöstö arvioi, miten yrityksessä tehdyt toimenpiteet ovat vaikuttaneet työhyvinvointiin ja tuottavuuteen.

Artikkeli on osa Euroopan unionin osarahoittamaa TyhyTeko-hanketta. Tutustu hankkeeseen: TyhyTeko
Mira Björkbacka
insinööri (AMK), restonomi (AMK), ravintolakokki, projektipäällikkö
SEAMK

Mira Björkbacka toimii TyhyTeko-hankkeen projektipäällikkönä Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Hänellä on yli 20 vuoden kokemus ravintola-alalta esihenkilön ja ravintolakokin tehtävistä.

Ilkka Latomäki
MSc Tourism Management, koulutuspäällikkö
Orcid: 0009-0002-1916-3881
SEAMK

Ilkka Latomäki toimii TyhyTeko-hankkeen asiantuntijana Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Hänellä on lähes 20 vuoden kokemus erilaisista marata-alan kehittämistehtävistä ja opetuksesta.

Lähteet

Elinkeinoelämän keskusliitto. (2025). Ensiaskeleet tekoälyn käyttöönottoon liiketoiminnassa, opas pk-yrityksille. https://ek.fi/wp-content/uploads/2025/03/EK_Ensiaskeleet-tekoalyn-kayttoonottoon_FINAL.pdf

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. (2024). TyhyTeko- Työhyvinvointia ja tuottavuutta tekoälyn ja robotiikan avulla. https://www.jamk.fi/fi/projekti/tyhyteko

Järvinen, O. & Pakarinen, P. (24.6.2025) *Huomenta Suomi:Viekö tekoäly kaikkien työt?* MTV. https://www.mtv.fi/video/a4b2a509e8451b093c35/tiistaina-24-kesakuuta

Tierna, S. (2019). Tekoälyä ei kaadeta ämpärillä työpaikalle. https://www.ttl.fi/tyopiste/tekoalya-ei-kaadeta-amparilla-tyopaikalle